

DR. BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ
A HIT NAGY TANÚJA

Összeállította:
Dr. Gyürki László

1989

Címkép: Závory Zoltán festménye a körmendi
Szent Erzsébet plébániatemplomban
Hátapon a Batthyány család címere

Lektorálta Puskely Mária

A reprodukciókat
Kerekes József
készítette

Kiadó: Római Katolikus Plébánia Körmend
Felelős kiadó: Dr. Gyürki László

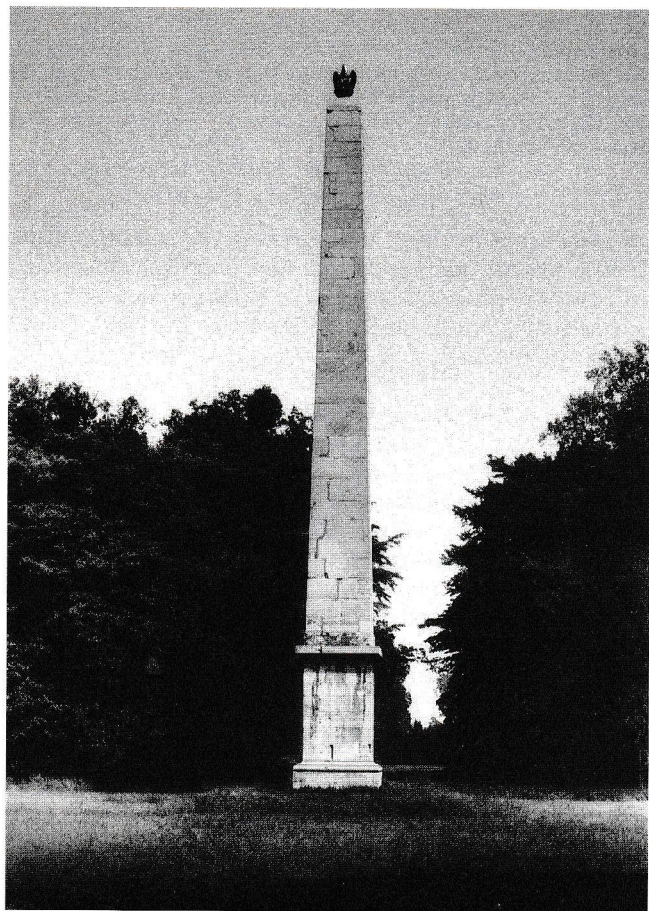
„Az emberek nem élhetnek eszményképek nélkül, mert csak ezek képesek jelezni az élet értelmét és a történelem miértjét. Szükségünk van példaképekre, akár a mindennapi kenyérre. Az ember csak útmutató eszménykép alapján találja meg önmagát anélkül, hogy tévútra térne, és elveszítené saját énjét. Ezt keresi – akár bevalja, akár nem – oly vágyódva.”

(W. Nigg, A szentek visszatérnek. 16.o.)

„Korunkban a hit nagy tanúja volt Batthyány-Strattmann László, akinek boldoggáavatási ügye már Rómában van.”
II. János Pál pápa jelentette ezt ki százezres magyar zarándokcsoporthoz az ausztriai Darázsfalván 1988. június 24-én.

ŐSI MAGYAR CSALÁD

Nem ismeretlen a magyar nép előtt a Batthyány név. A körmendi Batthyány parkban áll egy obeliszk, amelyen valamikor márványba vésve sorakoztak ennek az egyik legősibb magyar nemes család tagjainak nevei. A németújvári vár nagytermében pedig megtalálhatók az ősök képei is. Nehéz lenne megmondani, hogy ki is volt ez ősi család tagjai között a „legnagyobb”, mert híres államférfiak, nádorok, törökverő hadvezérek, nagy püspökök, nemzeti vértanúk vannak köztük. Néhány közülük: Batthyány Boldizsár a nagyműveltségű humanista, Batthyány Ádám, aki Pázmány Péter hatására tér vissza ősei hitére, Batthyány Károly II. József nevelője, Batthyány József biboros primás, Batthyány Lajos az első magyar felelős minisztérium elnöke, Batthyány Kázmér a Szemere kormány külügyminisztere, Batthyány Vilmos nyitrai érsek... Batthyány Ádám (1662 – 1703) a sziléziai Strattmann Eleonórát vette fele-

Obeliszk a körmendi Batthyány parkban. A Batthyány
ősök nevei voltak rajta.

ségül. A Batthyány család ettől kezdve örökli a Strattmann nevet és birtokot. Károly József pedig Mária Teréziától hercegi címet kapott.

Dr. Batthyány László 1915-ben nagybátyja halála után örökölte a hercegi címet és a Strattmann nevet. A Batthyány család címere a kicsinyeit vérevel tápláló pelikán, alatta az oroszlán szájában a kard. A család jelmondata: Fidelitate et fortitudine. László a jelmondatot így változtatta meg: Fidelitate et caritate (Hűséggel és szeretettel).

Possonyi László szerint a család tagjainak ezen nagy ősök után nehéz még újabb történetírásra kínálkozó tényt megélni és nyújtani. Ezek után már csak fölfelé, az életszentség felé vezet az út. Dr. Batthyány-Strattmann László a „szegények orvosa” ezt az utat találta meg és járta végig. Ezáltal lett a hit tanúja. Ebben a rövid összefoglalásban azt szeretnénk megmutatni, hogy miben tekinthető „tanúnak”, s miben adott példát korunknak.

NEHÉZ, ZILÁLT GYERMEKKOR

Dr. Batthyány László édesapja – József – egyetlen gyermeke volt szüleinek. A Batthyány család ún. „pinkafői” ágából származott. Amikor József született, anyja – Tarnóczi Antónia – már majdnem 50 éves volt. Ebből eredt, hogy elkényeztették, mindennel körülvették. József házasságot kötött az ún. „Zsigmond”-ágból származó Batthyány Lujzával. Fiatalon ismerkedtek össze, szerelmi házasságot kötöttek. József azonban mindig anyja befolyása alatt maradt. Hiába született házasságukból 14 gyermek, József anyja kijelentette fiának: „ez az asszony nem hozzád való”. Lujza rajongva szerette férjét, s az mégis elhagyta. Lujza újsághírből tudta meg, hogy férje kilépett a katolikus anya-

szentegyházból, evangélikus vallásra tért át és feleségül vette anyja társalkodónőjét Kornis Antóniát. Nemrég született utolsó gyermekük akit Lujza úgy vállalt, hogy életveszélyben volt. A gyermek születése után meg is vakult. A sok testi-lelki szenvedés 37 éves korában végzett vele. László gyermekkorában édesanyjától meleg szeretetet kapott. Ugyanakkor látnia kellett, hogy édesanyja mennyit szenved. Éreznie kellett, hogy hiányzik a családból az édesapa, aki hűtlenül elhagyta családját. Láta, hogy édesanyja nagy fájdalommal senki sem tud segíteni. Édesanyját később vértanúként emlegette.

Anyja halála után a nagypapa Csákányba vitte a gyerekeket. A szerető nagyapánál jól érezték magukat, de nem maradhattak ott sokáig, mert az apa elvitte őket a mostohához. Kornis Antónia hiába próbált a gyermekek anyja lenni, nem sikerült neki: alig várták, hogy kikerüljenek ebből a körből. A gyermek Lászlónak nehéz fiatalkora volt. Hány ezer és ezer gyermek kerül ma is hasonló helyzetbe szülei komolytalan házassága miatt!

Először a jezsuiták kalsburgi intézetében tanult nem sok eredménnyel. Később Kalocsára került a jezsuitákhoz, de itt sem találta meg szellemileg a helyét. Sok minden érdekelt (természettudományok, irodalom), de lekötni egyik sem tudta. A kalocsai gimnáziumból távoznia kellett, mert egyik tanárát durván megsértette. Ungvárra került és ott érettségizett. Kalsburgban P. König, Kalocsán pedig P. Weiser volt a lelkiatyja. Mindkét pap igazi szeretettel közeledett hozzá és László legmelegebb kapcsolatban maradt velük később is. Így ért véget gyermekora, kamaszkora és fiatalkora. Tanácstalan, céltalan, nem tudta mihez kezdjen. Nem talált utat Istenhez. Szellemi útkeresés kö-

Batthyány László fiatal korában

vetkezett számára. Bátyja halála miatt apja mezőgazdasági tanulmányokra kényszerítette. Elment katonának, utána kémiát, filozófiát tanult, sokat zenélt, zongorázott. 25 éves korában szerelmi kalandba bonyolódott, s egy leány apaságáért is felelős. Családja nem engedte elvenni a leányt, de leányáról László nagyvonalúan gondoskodott, taníttatta.

László útkeresése akkor találta meg a helyes irányt, amikor 1896-ban beiratkozott az orvosi egyetemre. Édesapjával is helyreállt a jó kapcsolat. Batthyány József 1897-ben gyomorrákban halt meg. Fia már tudott szenvedésén enyhíteni és kiengesztelődtek egymással. A haldokló apa ezt mondta fiának: „Légy orvos, mert sok emberen tudsz segíteni!” László tehát megtalálta útját, de egyenessé vált útja Isten felé is.

SZENTSÉGI HÁZASSÁG, ELINDULÁS AZ ÉLETSZENTSÉG ÚTJÁN

Batthyány László három hónapos ismeretség után feleségül vette az osztrák-orosz-francia családból származó Coreth Mária Terézia grófnőt. Vallásos családból származott, a Sacré Coeurben nevelkedett, szentségi házasságot akart. László is ráállt és becsületesen akarta a szentséget fölvenni, őszinte szentgyónással. 1898-ban kötötték meg házasságukat, s László számára ez az első megtérés. Ennyire fontos a jó elindulás a szentségi házasság: Jézus kezét kell megfogni. (Egy fiatal férj aki már válásra gondolt, így vallott. „tudja, atya, végeredményben az a baj, hogy mind a ketten halálos bűnben élünk: nem élünk szentségi házasságot.” Vannak szerencsétlen jegyespárok, akik már az oltárhoz halálos bűnben jönnek. A Batthyány házaspár házassága példakép lehet.)

Coreth Mária Terézia (Misl).

Dr. Batthyány-Strattmann László és felesége.

Házasságuk boldog. László ezt írta nizzai naplójába: „Napról-napra jobban szeretjük egymást. 9 éves házasságunk óta egy test és egy lélek vagyunk.” S hogy miből táplálkozik ez a boldogság, a következő feljegyzésből látjuk. „Este együtt mentünk gyónni. Nem tudom Istennek eléggé megköszönni, hogy oly végtelen irgalmas hozzám, sok bűnöm és hibám ellenére, mindig újra megbocsát. Az ember egyedüli és igazi boldogsága ez: szívében lakó Teremtőjével együtt élni.” Egy szép esemény is fényt vet arra, hogy miből merítettek erőt boldog házasságukhoz. 1907-ben a szkottnál buzgóbban ünnepelték meg a nagybőjtöt és arra készültek, hogy életgyónást végeznek. Háromnapos magányt tartottak és becsületesen felkészültek arra, hogy egész életüket Isten irgalma elé helyezik és utána majd közösen egy még boldogabb életet kezdenek. Nagyszombaton a jezsuitáknál végeztek életgyónást. Utána hálát adtak a templomban, s amikor kijöttek akkora volt a boldogság bennük, hogy majd szétfeszítette őket. Életük végéig ünnepelték ezt a közös nagy vállalkozásukat.

A „CSALÁD-EGYHÁZ”

A Batthyány család már előre megvalósította azt az eszményt, amelyet a II. Vatikáni zsinat így fogalmazott meg:

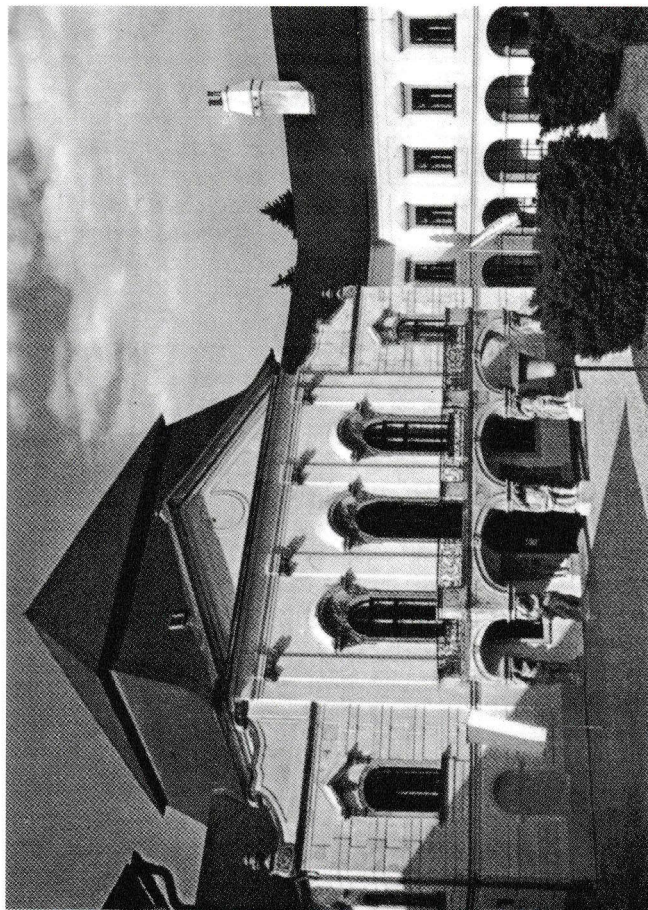
„A család kapta Istentől azt a küldetést, hogy a társadalom első és éltető sejtje legyen. Töltse is be küldetését: Tagjai szeretettel ragaszkodva egymáshoz és Isten előtt végezzék közös imádságukat, tegyék a családot az egyháznak valóságos házi szentélyévé: az egész család kapcsolódjék be az egyház liturgiájába, tűnjék ki a vendégszereteten, szálljon síkra a társadalmi igazságosságért és vegyen részt a jótekonysági intézmények munkájában az inséget látó testvérek megsegítésére.”

(A világiak apostolkodásáról. 11.p.)

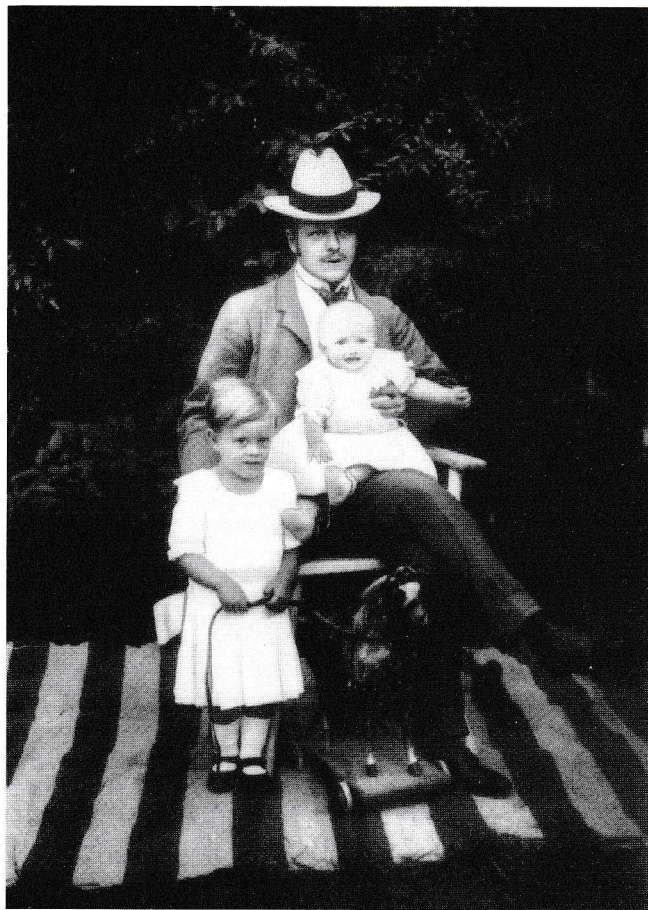
A Batthyány házaspár **elfogadta a gyermekáldást**. Isten 14 gyermekkel áldotta meg házasságukat (három gyermek kiskorában meghalt). A gyermekek sorrendben: Ödön, Ludovika (Lili), László, Anna (Ancsi), Iván (Ivi), Blanka, József, Mária Terézia (Gitta), Ferenc és Franciska (Feri, Ciki – ikrek), Károly (Karli). Az édesanya valóban hivatásnak fogta fel nagy családjá nevelését. Gyakran mondogatta: „iszonyodom az olyan paptól, aki panaszkodik, mert istentiszteletet kell tartania, a tanítótól, aki sokallja a foglalkozást a diákokkal, az orvostól, akit a betegek fárasztanak, de hát még az olyan asszonytól, aki jajgat, hogy gyerekei lesznek.”

A család két tartóoszlopa az apa és az anya. A család feje és „papja” az édesapa. Az egész család előtt vitathatatlan a tekintélye. Meg tudja oldani a kételyeket és problémákat, ő az, aki gyermekei baját, betegségét gyógyítja. Gyermekei úgy emlékeznek vissza rá, mint aki arra törekedett, hogy családjá számára az otthon kis paradicsom legyen. Ott találják meg örömeiket, ne keressék a rossz társaságot. A családi életben jótékony szabadság uralkodott. A gyermekek játékában az édesapa is gyakran részt vesz. Számára ez pihenést jelent. Nem akart gyermekek nélkül lenni, utazásaira is szívesen vitte őket magával. Kórházi elfoglaltsága utáni ideje a családé: kirándulnak, vendéget fogadnak, látogatóba mennek.

Az édesapa valóban a család papja is. A nap szentmisével kezdődött. A herceg korán kelő ember volt. Ő érkezett elsőnek a kápolnába és végezte Szűz Mária kis zsolozsmáját vagy egyéb imáit. A szentmisén az édesapa és a gyerekek felváltva ministráltak. A legkisebb is be volt osztva és – apai segítséggel – ő is ministrált. A szentmisén jelen lehettek a

A köpcsényi kastély (Itt születtek Batthyány-Strattmann László gyermekei.)

Dr. Batthyány-Strattmann László első gyermekeivel.

Együtt a család.

nevelők és a személyzet is. Az egész család szentáldozáshoz járult. A gyermekek mindig örültek a napi szentmisének és szentolvasónak, sohasem unták. A szentmise után az édesapa az oratóriumba gyűjtötte össze gyermekeit, s rövid hálaadást tartott nekik. Ezek mélyen belevésődtek gyermekei lelkébe. Egyikük így emlékszik vissza rájuk: „Kötetlenül beszélt, sohasem könyvből. Megragadó volt, hogyan tudott mindennap valami újat mondani, hogy lekössön bennünket és belénk öntse nagy hitét és szeretetét. Mintha csak egész későbbi életünkre tüzet akart volna gyújtani bennünk, melynek sohasem szabad kialudni.” Az elmélkedés végén rendszerint ez a kérdés hangzott el: „Mit teszünk ma az Úr Jézusért?” Naplójába is bejegyezte, hogy feladta a gyermekeknek a nagybőjti időre a kis önmegtagadásokat: szentséglátogatás, keresztút, a Szűzanya szobrának díszítése s imádságok szerepeltek ezek között. Este a család újra a kápolnába gyűlt össze és 1/4 8-kor elmondták a szentolvasót. Az apa kezdte, majd sorra folytatták az előimádkozást. Ünnepek előtt, májusban litánia, szentségi áldás is volt. A szentolvasóról senki sem késett el. A Mária szobor előtt térdelve végezte el a család közös esti imáját. A gyerekek lefekvés előtt jóéjszakát mondtak és kis keresztet kaptak a homlokukra. Az édesapa napi foglalatosságai végeztével este 10 – 1/2 11 óra tájban még egyszer betért a kápolnába. Megköszönte a napot, imádkozott családjá éjszakai nyugalomért, az Úrnak ajánlotta őket, majd maga is nyugovóra tért.

A zsinati irat szerint a „**családegyház**” **gyakorolja a vendégszeretetet**. Nem zárkózik magába és nem él begubózott életet. Ha nem jártak is sűrűn másokhoz, annál többen keresték föl őket. Aki csak betért hozzájuk, azt egész termé-

szetességgel részesítették a család életében, napirendjében. Emberfélelem, álszemérem ismeretlen ennek a családnak a szótárában. A szülők tudták, hogy ők a „tartóra emelt lámpa” szerepét töltik be. Ezt érezte meg mindenki, aki vendégük lehetett. „Csak később fogtam föl – vallja egyik leánya –, miért távoztak egyes emberek, akik látogatóban jártak nálunk, felejtethetlen benyomással, miért jöttek olyan szívesen megint, és miért emlegették még sok-sok év múlva is példa nélkülinek házunkat.”

A „**jótekonysági intézmények munkája**” – amiről a zsinat ír – elsősorban a házban kezdődött. A felebarát segítségével nemcsak az édesapa vette ki részét, hanem mellette állt az egész család is. A feleség férje iránti odaadásból megtanult magyarul, hogy mint asszisztens mellette állhasson orvosi munkájánál. A gyerekek is korán kapcsolatba kerültek a szegényekkel és betegekkel. Szerénységre, egyszerűsége nevelte őket. „Mi nem tudtuk, hogy gazdagok vagyunk – mondta egyik lánya – ... Megvolt mindenünk, amire szükségünk volt, de a fényezés tilos volt evésben, kényelemben, ruházatban, utazásban egyaránt.” Karácsony előtt végigkérdezte a gyerekeket, ki mit szeretne. A legkisebbnek utólag még valami apróság eszébe jutott. Erre apja így szólt hozzá: „Gondolj arra, hogy szegény gyerekek is vannak, rájuk is kell gondolnunk, ezt már ne kérd!” Az ebédlőasztalon papírlapon ez volt olvasható: „Gondolj a szegényekre!” A gyerekek ide tették, amiről a szegények javára lemondtak. Karácsonyi ünnepélyen a gyerekek segítettek az ajándékok kiosztásában, valamint a gyermekotthonban is. Amikor a herceget figyelmeztették, hogy jótekonycodásakor gondoljon gyermekeire, azt felelte: arra tanítja őket, hogy mindegyik válasszon magának hivatást, akkor lesz miből

megélniök. A szegények pedig majd imádkoznak a csaláért. Éppen gyermekeire való tekintettel állította: „a legbiztosabb takarékban helyezem el, ahonnan Isten fogja visszatéríteni.”

Beszámolhatunk arról is, hogy **milyen gyümölcsöt hozott nevelése**, mennyire örült, hogy gyermekei lelkében jó talajra hullottak szavai. Naplórészlet 1926. február 28-án. A család Abbáziában volt. Reggeli után az egész család a templomba ment. Feleségének az a kedves ötlete támadt, hogy mind a négy fiú ministráljon: Ivi, Józsi, Franci és Karli. „Ancsi, Blanka, Gitti, Ciki és én fönt voltunk az orgona mellett. Misl a szentélyben ült a fiúk mögött. Milyen kedves volt mindegyik fiút a szentmise szolgálatában látni! És oda-fönt a templom sarkában imádkoztam én mint apa, hogy a jó Isten fogadja el kegyesen gyermekeim szolgálatát.”

Az egész család, de legfőképpen az édesapa készült a legkisebb fiú – Karli – elsőáldozására. Nem a külsőségekre törekedtek, s nem akarták, hogy csak futó emlék legyen a szentáldozás gyermeke számára, hanem bensőséges találkozás az eucharisztikus Jézussal. Július 30-i naplóbejegyzése így számol be erről: „Karli igazán szerencsagyerek. Pertelsteinben a bencés kolostorban holnap, az elsőszentáldozás napján 103 rendtag fogja a szentáldozást érte felajánlani, a nádasdi erdőben 40 kongreganista csinálja ugyanezt! Azután a nővéreink és az egész családunk! Vagy 160 szentáldozás Karliért. – És én mint apa küldöm majd a Mindenhatóhoz az én kicsiny vagy talán nagy kérésemet: engedje, hogy Karli vagy lélekorvos, pap legyen, vagy testi orvos, mint én. Így legalább egy fiam atélné annak az örömét, hogy Istenért másoknak igazán segíthetünk. De a többi gyereknek is mind adja meg a kegyelmet, hogy nagyon sok jót

tehessenek. – Karli elvégezte első szentgyónását Pater Kőnignél! – Karlink első szentáldozása – július 31. Ez ma ismét olyan igazi meleg családi nap volt, a középpontban Isten mint minden család Ura. – Karli szép fehér ruhában, sugárzóan derült arcocskával belép a kápolnába. Ez a kert ékességeinek teljes bevetésével gyönyörűen föl volt díszítve. – Micsoda öröm a virágok számára, hogy olyan igazán dicsőíthetik a jó Istent. – Én a harmóniumhoz ültem, és olyan ünnepélyesen játszottam, ahogy csak tudtam. Ivi szót énekelt: „Jézus, Jézus jöjj hozzám”. Pater Kőnig rövid, de szívélyes beszédet intézett Karlihoz, aki középen fehér imazsámolyon térdelt. Olyan meghatott voltam, hogy a könnyek csak úgy peregtek a szememből... Mindnyájunkat olyan megragadó, boldog érzés töltött el, nem lehet ezt leírni. Isten szeretetéből éltünk át valamit, abból részesültünk!” Az ünnepélyes elsőáldozásnak a folytatása is természetes a Batthyány családnál. Másnap naplóbejegyzés: „Karli ma már be volt osztva a szentáldozásnál, mint a felnőtték.”

A Batthyány család nevelésének igazi gyümölcse elsőszülött fiukban Ödönben mutatkozott meg legszebben. Nyugodtan állíthatjuk, hogy Szent Imre herceg XX. századi rokona ő. Az édesapa is boldogan figyelte fiának életszentségre való törekvését. A herceg keresztútjáról szóló résznél megemlékezünk arról, hogy Ödön egy későn felismert vakbélgyulladás következtében alig öt nap alatt szörnyű kínok között fejezte be földi életét. A haldokló fiú édesapjától kérdezi meg „Papi, mondd, papi, meg kell nekem hálnom? Az apa gyötrődéssel néz Ödön tiszta arcába. Mit tegyen? Feltárja előtte a szörnyű valóságot, vagy tagadja le? Végül így szól: „A jó Isten hatalma végtelen, a mi tudásunk eltör-

pül mellette. Ő egy pillanat alatt visszaadhatja egészségedet, de az orvostudomány lemondott életedről.” A haldokló fiú vallomása szentek életrajzába illene: „Még eddig Szűz Mária minden év májusában készített valamilyen kedves meglepetést számomra. Az idén is vártam ezt, de csak nem érkezett. Már szinte szomorkodtam, midőn végre megjött a meglepetés, de másként mint gondoltam. Május utolsó napjaiban betegedtem meg. 31-én megoperáltak. Először azt gondoltam, hogy Szűz Mária csodálatos módon akar engem meggyógyítani, de most már tudom miért küldte a szenvedést: idei meglepetésül magához visz engem a mennyországba.” Ödön tudta, hogy Istennél közbenjárhat szeretteiért. Édesapja gyakran volt beteg, sokat gyengélkedett. A haldokló gyermek utolsó napjaiban kijelentette: „Ha most fölmegek az égbe, megkérem az Űristent, hogy legalább tíz évig még maradjon nálatok.” — Az apa éppen tíz évvel élte túl fiát. Ödön életszentségére vet fényt a következő párbeszéd is. Azt kérdi édesapjától, hogy a szentek közül kit köszöntsön legelőször a mennyországban az ő nevében. Az apa azt kérte, hogy Szent Paszkált, az Oltáriszentség nagy szentjét. Ödön megígérte ezt és azt is, hogy erről édesapja tudomást fog szerezni. — Néhány héttel Ödön halála után a herceg levelet kapott a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus bizottságának titkárától, aki azt kérte tőle, hogy vállalja el a bizottságban Közép Európa katolikusainak képviselőiét. A levelet azonnal megmutatta feleségének, majd így szólt: „Olvasd el! Ez Ödön válasza.” A herceg elvállalta a megítéző felkérést. Naplójában 1926. január 20-án ezt írta Ödönnel kapcsolatban: „Fönn az égben megemlékezünk rólunk, és mi is mindig megemlékezünk róla itt a földön, míg csak vele egyesülve nem dicsérjük majd örökké az Istent.

Örömmel, hogy fiunk volt érett koráig, és fájdalommal, hogy elvesztettük. De csak rövid időre! Mert tovább siet az élet folyója az örök cél felé az élet szikláin fölött, közeledik már a tenger, a cél, a végtelen — a végtelen örökkévalóság, Istennel egyesülve.” Sokan elmentek Kőrmendről is Német-újvárra Ödön temetésére. Évtizedekkel később mondta el egy szemtanú: „Mindenki sírt, csak a Herceg úr állt nyugodtan fia koporsójánál. Úgy tűnt, valahová nagyon messzire néz, és mintha mosolygott volna.” Dr. Batthyány László meggyőződéssel tudta, hogy Ödön fia az életből az Életbe ment. A hátrahagyott kották között ott feküdt egy vers, amelyet Ödön néhány héttel korábban zenésített meg.

Ő én lelkem, hová, hová?

Magasan szálló felhők fölé,

Oda visz engem, mert fáradt vagyok

Az örök Szeretet Övéi közé.

Említsünk meg **néhány „családi” jótanácsát** is, amelyeket hozzáforduló rokonainak adott. Egyik rokonának családjában az apa elhanyagolta gyermekeit. Az anya fölvetette a kérdést, gyermekei nyugalma érdekében nem kellene-e válnia férjétől. Dr. Batthyány határozottan ellenszegült: „Érdemes egy életen át szenvedni mellette, hogy lelkileg el ne kallódjék.” Unokahúgának családi gondjaiban ezeket írta: „A magam tapasztalatából csak azt tanácsolhatom neked: imádkozz nagyon bensőségesen a gyerekek lelki gyarapodásáért. Egy anyának ilyen imája a gyermekekért nagy töke, amit adsz nekik, és az ima gyümölcsét a jó Isten adott esetben biztosan beérleli.” A másik édesanyja arról panaszkodott neki, hogy hiába beszél rossz útra tért fiának. Ezt válaszolta: „ne a fiának beszéljen Istenről, inkább Istennek a fiáról.” Maradandó és időszerű tanácsok ezek, jó volna, ha a családokban ma is megszívlelnék őket.

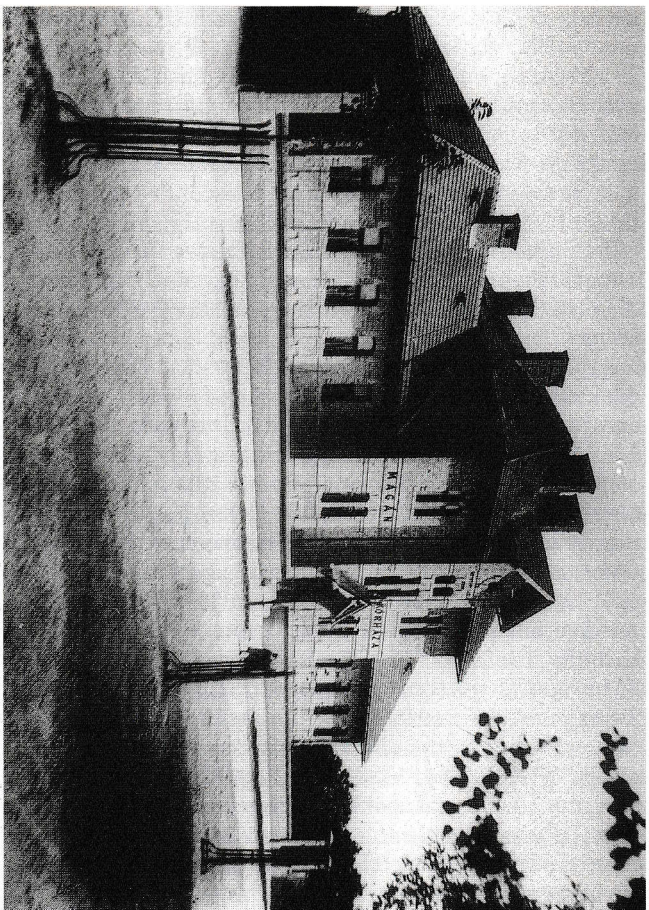
ÉLETSZENTSÉGÉNEK GYÜMÖLCSE A FELEBARÁT SZOLGÁLATA

Bármennyire vonzó volt is családi élete, a világ számára a gyógyító orvos példaképe a legmaradandóbb. Csak így ismerik: „a szegények orvosa”. Ha valamely erényben, akkor a felebarát szeretetében érte el igazán a hősiesség fokát. A felebaráti szeretet egészen istenszeretetében gyökerezett. Csak Istent nézte felebarátjában. Szent János apostol szavai igazolódnak benne: az istenszeretetnek a felebarát szeretet a bizonyossága. Ez az erény volt legjellemzőbb vonása, egész életét a testvéri szeretet gyakorlására szentelte. Ifjúságától fogva a felebarát szolgálatára szánta el magát, erre áldozta testi-lelki erőit, tehetségeit és vagyonát. Láttuk már, hogy mindaddig nem találta meg útját, amíg édesapja meg nem engedte, hogy az orvosi egyetemre iratkozzék be. Még nincs meg az orvosi diplomája, de már kórház építésre gondol. Érdemes elgondolkodni azon, hogy kezdettől fogva a szegények orvosa akart lenni, tudatosan fordult a szegények felé. Maga kereste azokat, akiknek bajuk volt és nem várta, hogy hozzá jöjjenek. Miért választotta a szegényeket? Társadalmi osztálya és előző élményvilága nem erre irányította. Talán azért, mert együttérző szív volt benne, amit szenvedő édesanyjától örökölt. Megvolt benne a gyakorlati érzék, hogy meglássa hol van baj, hol kell segíteni. De leginkább azt kell mondanunk: Istentől kapta azt a hivatást, hogy a szegények orvosa legyen. Ezt a hivatást töltötte be, így lett érett keresztény, vagyis szent.

Az orvosi hivatás iránti hajlama iskolai éveiben is megmutatkozott. Már Kalksburgban is „kezeli” a gyengélkedőket. Kalocsán sokszor mondta: orvos leszek, és a szegénye-

ket ingyen fogom kezelni. Kis gyógyszertert állított össze mindenféle ártatlan szerekből. Nemsokára már a személyzet és a gazdasági munkások is kértek tőle tanácsot és orvosságot. 1900. június 9-én avatták doktorrá. Ezután még klinikai sebészorvosi gyakorlatot végzett. 1901-ben kórházat építtetett Köpcsényben a templom mellett. A 24 ágyas kórház bármelyik pesti klinikával felvehetette a versenyt. Bárki látogatta meg, elragadtatva beszélt róla. Egyetlen helyiségből sem hiányzott a fészület és a Szűzanya képe. Az épület külsején és belsején is meglátszott, hogy a szeretet építette. A kórházba Bécsből hozatott maga mellé egy fiatal sebészorvost, Dr. Otto Fuchst, ápolóknak sikerült nővéreket megnyernie. Köpcsényben vincés nővérek, Körmenden pedig kereszties nővérek dolgoztak.

Kezdetben többen azt gondolták, hogy Dr. Batthyány László csak szórakozásból foglalkozik gyógyítással. A híres szemészprofesszor Grósz Emil ezt írta róla: „Valóban hivatásszerűen foglalkozott az orvosi tudománnyal és nem úri passzióból. Igen ügyes kezű és lelkiismeretes operatőr volt, orvos, aki soha nem kímélt sem fáradságot, sem időt, sem a saját egészségét, hanem szenvedő embertársainak mindig, minden pillanatban segítségére sietett.” A Gyógyszerészi Közlöny 1912. III. 31. száma beszámol arról, hogy Batthyány gróf a pozsonyi gyógyszerészbank elnöke, majd így folytatja: „Gróf Batthyány László dr. egyike az ország legnemesebb szívű főurainak, aki állandóan a szenvedő emberiségnek él. Köpcsényi birtokán (közvetlen Pozsony mellett) a legmodernebb eszközökkel felszerelt magánkórházat tart fön, amelyre évenként százezreket költ. Naponta százan és százan látogatják a kórházat, ahol állandóan negyven fekvő beteg van, akiken a legsúlyosabb és legkomplikáltabb

Dr. Batthyány-Strattmann László magánkórháza Köpcsényben.

Dr. Batthyány-Strattmann László és Dr. Otto Fuchs műtét közben.

operációt végzi a nemes gróf és a kórház orvosai... Gróf Batthyány László neve orvosi körökben is ismeretes. Eltekintve attól, hogy jeles mütő és elsőrendű szemorvos, csodálják önzetlenségét. Mert soha egy fillért se fogad el senkitől, sőt betegek részére saját költségén ad gyógyszert, ellátást, sőt ha kell még a szükséges és sokszor drága orvosi eszközöket is ő szerzi be számukra.” Ez volt a közvélemény dr. Batthyány munkájáról már 1912-ben is. Ugyanezt mondja róla asszisztense dr. Ajtay Mária: „Nem szemorvosdit játszó magyar főúr volt, hanem valódi szemész, vérbeli mütősebész... Egyéniségéhez tartozott a rejtett élet szeretete. Mint szemorvos is a legcsendesebb elvonultságban dolgozott, de az utána itt maradt mütéti naplók és ambulánskönyvek hangosan beszélnek, a számok bizonyítanak és az általa meggyógyított szembajosok ezrei tanúskodnak rendkívülien hatalmas munkásságáról.”

Életének egyik legtermékenyebb szakasza az első világháború ideje. Kórházát 120 ágyra egészítette ki, hogy a sebesült katonáknak hely legyen benne. Bevonult katonának a köpcsényi körorvos is és helyét dr. Batthyány László vette át. „Mentegetőzve jött hozzám – számol be erről a megye akkori vezetője –, hogy egyszer ő is kér valamit, és úgy adta elő kívánságát, hogy helyettesíteném be őt a körorvosi állásra. Én nem hiszem, hogy ebben az országban volt vagy lesz kör, ahol az orvosi szolgálatot jobban, lelkiismeretesebben és pontosabban ellátták volna. Nem méltatlankodott, ha éjnek idején legjobb álmából verték fel, nem húzódozott, fagyban, sárban kocsira ülni, hogy elmenjen egy szülő aszszonyhoz, nem fogta be az orrát, ha alacsony, szellőzetlen, a munka verejtékszagától terhes földes szobába kellett lépnie, és úgy vizsgálta meg a legutolsó napszámost vagy beteg

A körömdi Batthyány kastély, jobb oldalon a kórház

D. J. UNIV. MED.

Dr. Batthyány = Strattmann László herceg
MAGÁN-KÓRHÁZA
KÖRMEND, VASVÁRMEGYE.

Szegények részére díjtalan **ambulatorium**: hétfőn, szerdán és
pénteken 1/2-1 1/2 óráig a várban. — **Műlétek**: kedden,
csütörtökön és szombaton 1/2-1 óráig a vári kórházban.

Rp. 192

Zinc sulfur 0.1
Aqua dest. 10.0
MDS. Szemcseppek.

Rp.

Ung. ophthalmic. alb. flav. 0.1
Vaselini opt. 10.0
Lanolini aa 10.0
MDS. Szemkenőcs.

Uvegpaletta szem részére.

Rp.

Colyr. tucy adstringent. 10.0
Aqua dest aa 10.0
MDS. Szemcseppek.

Szemcsepegtető.

Korabeli Batthyány recept.

Dr. Ajtay Mária a herceg asszisztense.

cigányt, mintha főherceget kezelt volna.” Ennek a példás orvosi szolgálatnak az igazi titkát ő maga mondta el: „Szeretem betegeimet, mert a beteg tanít meg arra, hogy Istent mindig jobban szeressem, a betegben Istent szeretem, s így a beteg nekem gyakran többet segít, mint én neki tudok segíteni.” Amint látjuk, egész betegszolgálatát voltaképpen Isten szeretetének kifejezése. Számára a beteg nem egy tárgy, akinek valamelyik szervét gyógyítani kell, hanem az ember, akiben Krisztust szolgálhatja.

1920-ban Trianon után Köpcsényből (ami Ausztriához került) Körmendre költözött. Első dolga, hogy a kastélyegyüttes jobb szárnyában szemészeti klinikát rendez be (ma cipőgyár „honol” benne). A kórháznak itt is nagy a forgalma, akárcsak a köpcsényi volt. Nem ritkaság, hogy 70 vagy 100 beteg várja. 1920-ban Körmenden 5605 beteg volt, utána többnyire évi 5000 körül. Kb. 1700 hályogot operált, összes szemműtétét pedig 3000-re teszik. Első évei és háborús működése idejét beszámítva 20 ezer műtétről beszélnek.

Érdemes arról is szólni, mibe került neki mindez anyagiilag is. Igen óvatos becslés alapján 70 %-os ágyfoglalással 10 év alatt 160 ezer ápolási nap kb. egy millió aranykoronába került. Ez azt jelenti, hogy birtokai jövedelmének 2/3 részét nyelte el a kórház. S mindezt mit várt az áldozatos lelkű orvos? A köpcsényi kórház bejáratánál található egyik kedves mondása: „Isten a munkára itt áldását adja, a jutalmat meg a másvilágon osztja.” Mindig tiltakozott, amikor hálás betegek kezét csókoltak neki. Egyik meggyógyított beteget letérdelt eléje és kezét csókolt neki. Erre ő is melléje térdelt, megcsókolta a karját és azt mondta: „Úgy, most egyformák vagyunk. Köszönjük meg mind a ketten a jó Istennek!” Egy idős asszony köszönő szavai ezek voltak: „A jó

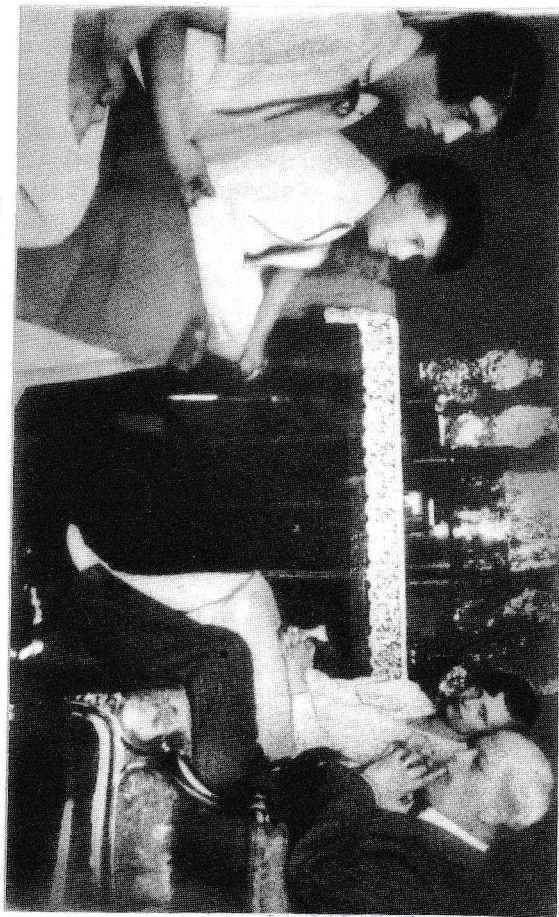
Isten úgy nyissa meg magának a mennyország ajtaját, ahogyan maga az én szemem világát megnyitotta.”

A gyógyító Hercegről nagyon sokat lehetne még írni. Sokan élnek még meggyógyított betegek közül, akik vallanak jószágáról, szeretetéről és nagylelkű adakozásairól. Számára „kedves beteg” volt a szenvedő ember. A köpcsényi kórház emléktáblája is ezt emeli ki róla: „A szegények és szorongottak jószágos atyjának, a zseniális szemorvosnak, a kittseei kórház alapítójának.” Egyik gyermekénél van az a kis iskolai füzet, amelyben összeírta Körmend szegényeit: foglalkozást, életkort és azt, hogy az illető milyen szempontból szorul segítségre. Három csoportra osztotta őket. Az a tendencia, hogy feltérképezze azokat, akiknek valamilyen szempontból segítségére lehet, egész életében jellemezte. Elmondhatjuk, hogy dr. Batthyány László, aki azt a karizmat kapta Istentől, hogy a szegények orvosa legyen, a kegyelem segítségével hivatásának teljesen megfelelt. Személyében a gyógyító Jézus járt közöttünk.

AZ ISTENNEL ÉLŐ VILÁGI HÍVŐ

A II. Vatikáni Zsinat Egyházról szóló hittani rendelkezése a következőket mondja: „a Krisztusnak elkötelezett és Szentlélek által felkent világiak fönséges hivatást és készséget kapnak arra, hogy egyre gazdagabban teremjék a Lélek gyümölcseit. Mert minden munkájuk, imádságuk, apostoli kezdeményezésük, hitvestársi és családi életük, mindennapi munkájuk, testi-lelki pihenésük, ha a Szentlélek tölti be, sőt az élet terhei is, ha türelmesen hordozzák azokat, Jézus Krisztus által Istennek kedves áldozattá válnak.” (34. pont).

Dr. Batthyány László **imádságos életét** vizsgálva a legfőbb jellemző egyik szomszédja és jóbarátja adta róla: „Tizenegy gyermeket nevelt, két kórházat tartott fenn,

a birtokát adminisztrálta, és különben imádkozott.” Ő volt az első reggel a kápolnában. A mindennapi szentmise, a mindennapi szentolvasó annyira hozzátartozott napirendjéhez, akár az étkezések. Már szoltunk arról, hogy szentmise után összegyűjtötte gyermekeit a kis oratóriumban és hálaadást tartott velük, majd rövid elmélkedés következett. Még 1907-ben Nizzában meglátta felesége kezében Szűz Mária kis zsolozsmáját. Megkérdezte tőle, mi az. Neki is megtetstett, vásárolt egyet, és a rá jellemző következetességgel ettől kezdve minden áldott nap a Szűzanya tiszteletére elimádkozta a kis zsolozsmát. Megkapta azt a kegyelmet, hogy még halála napján is el tudta mondani. Megható az a kis ajánlás, amelyet 1930. október 10-én a szanatóriumban felesége zsolozsmás könyvébe írt: „Te tanítottál meg az officiumot imádkozni. Azóta immár 24 éve, egyetlen nap sem volt, hogy ne imádkoztam volna el. Áradjon hát most le Rád mindezeknek az éveknek imádság-áldása. Az a kéréssem a drága Szűzanyához, hogy még sok évig operálhassunk hályogokat együtt, gyermekeinket, az ének szerint 'Közelebb, közelebb, Uram hozzád' Isten-szeretetre taníthassuk, és magunkat nemesíthessük. Így kísér, drága Gyermequem, férjed 24 esztendő imája.”

Imádságos életére vall, hogy mielőtt a kórházba megy, rövid időre betér a kápolnába. Műtétek előtt fohászkodik. Édesapja imádságos életéről így vall legkisebb fia Károly: „Láttuk Apánkat forró imába merülve a kápolnában nap mint nap a munkája előtt és után, biztos erőt kérve és hálát adva. Sokszor ez a plusz imádság csak percnyi ideig tartott. Sokszor, ha épp arra jártam, bevitt magával egy szót sem szólva, de hagyva, hogy egy-két percig mellette legyek... Apám távol volt az imadaráló géptől, minden szava egyéni

beszélgetés volt Istennel.” Akik a közelében voltak csak azt látták, hogy sokat imádkozott. Sofőrjük így fogalmazta: mindig imádkozott. Imáinak sokasága onnan származott, hogy amit egyszer magára vállalt, abban páratlan hűséggel élete végéig kitartott. Így azután minden társulati tagság, minden családi vagy halottakért való elkötelezés szaporította a listát. Természetesen nem a hosszával mérte az imát, inkább rövid fohászok, rövid formulák szerepeltek. Így jutott ahhoz, hogy egyik nővér szavai szerint „szinte lélegzete volt a jó Isten.”

Külön ki kell emelni, hogy lelki élete középpontja az **eucharisztikus Jézus** volt. Köpcsényben és Körmenden pápai engedéllyel a kápolnában állandóan ott volt az Oltáriszentség. Ha a kápolna mellett elhaladt, vagy ha pár perce volt, legalább néhány pillanatra betért és szentséglátogatást végzett. Nagyon hálás volt X. Piusz pápának, aki a napi szentáldozást szorgalmazta. Dr. Batthyány László napi áldozó volt. A körmendi plébános – Gyöngyös Ferenc – mondta róla közvetlenül halála után: „Senkivel az életben nem találkoztam, aki az Oltáriszentséget annyi hittel tudta nézni, és éppen ezért az Oltáriszentségben ennyit tudott látni, illetőleg az eucharisztikus Jézustól ennyit tudott kérni és kapni... Aki látta őt áldozni és ismerte nagy tudását, napsugaras eleven kedélyét és emellett ezt a csodálatos áhitatot, az megérezte, hogy számára az Eucharisztia nem volt csak áhitatgyakorlat, hanem Jézusnak valóságos jelenléte. Ő valóban Jézushoz megy, Őt látja, hallja és boldogan imádja.”

A Szűzanya kis zsolozsmájáról már szóltunk, a családi olvasóról szintén, amelyet este mondott el családjával. De ő ezenkívül még elimádkozta a héttizedes ferences rózsafüzért is. Májusban Mária oltárt állíttatott fel és a májusi ájtatossá-

gon ő maga harmóniumozott. Ebbe egész lelkét beleadta. A kongregáció fogadalmi imáját minden szombaton a reggeli ima után elmondta. Az egyházi évvel együtt élt, nagyon örült az egyes ünnepeknek, különösen karácsony ünnepének. Egész ádventben családjával együtt erénygyakorlatokkal készült az ünnepre. A szentestét mély áhitattal ülte meg családjával és alkalmazottaival együtt. Ez mind az ő imádságos lelkületéből fakadt, s ezeknek a karácsonyoknak az emléke ma is él a körmendi hívekben. Nagyon szerette a zsolnárokat, amelyeket a kis zsolozsmából ismert. Röpmaként tört elő lelkéből olykor egy-egy zsolná kezdetek. Mikor betegségében műtét előtt narkózisban feküdt, zsolnárokat idézett.

Apostoli lelkülete imádságos életéből fakadt. Igyekezett apostolkodni. Családjának igazi papja volt. De ugyanezt tette elsősorban betegeivel is. Mindig az egész ember érdekelte testtől-lelkestől. Orvosi szolgálata kiterjedt a beteg lelkére is. Kis füzetet írt, amelyet betegeinek osztogatott. Címe: „Nyisd fel szemeidet és láss!” Kalauz az egész életre. Ő, mint Isten világhosszában élő ember, szeretné ezt a belső látást is tovább adni kis könyvével, amely a hit és keresztény élet alapigazságainak összefoglalása. Kedves tanárával P. Kőniggel nézette át, hogy ne legyen benne valami hiba. Rendszeresen adott betegeinek Szentírást, misszálét, vallásos füzeteket, „Szív” újságot. Betegeit nagyon tapintatosan igyekezett rávenni a szentségek vételére. Mivel különös áhitattal viseltetett Jézus legszentebb Szíve iránt, minden távozó betegének Jézus Szíve képet adott ezzel a felírással: „Vedd ezt a kis képet, mint jámbor emléket a mi kórházunkból, s ha úgy véled, hogy némi hálával tartozol nekünk, akkor imádkozz mindnyájunkért. Azért jöttél hozzánk, hogy tested

gyógyulást találjon, ne feledkezz meg azonban halhatatlan lelkedről sem, amely olyan becses, hogy Krisztus a keresztfán meghalt érte. Az élet rövid, s te rövidesen az Isten ítélőszéke előtt fogsz állni, aki bennünket így tanít: Mit használ az embernek, ha az egész világot megnyerné is, de a lelke kárát vallja. Gyűjtsetek magatoknak kincset az égben, ahol azt se a rozsda, se a moly meg nem emészti. Siess tehát mielőbb a szentségekhez, mert sírodban csak jótetteid fognak boldogítani. Ezeket a baráti szájból jövő szavakat vedd szívesen, gondold gyakran rájuk, s az isteni Szív, melynek képét itt látod, adjon neked áldást hozzá.” Ugyanezt az apostoli buzgóságot bizonyítja az a szentkép is, amelyet maga tervezett és későbbi éveiben gyakran osztogatott. 1926. május 25-én írta naplójában erről a képről: „Levelet írtam Lilynek (sógornőjének) a kolostorba, és arra kértem, festessen nekem ott egy képet. A hátlapján a korintusi levél legyen. Középen Isten szeretetét mutassa a jászolban, a kereszten és az Oltáriszentségben. Köröskörül az irgalmasságának az embereken gyakorolt cselekedetei mint az istenszeretet kifejezése. Hozzá egy kis csokor nefelejecs a teremtés képviselésében, fehér rózsaszínű és kék úgy, mint itt a kertben. Ha valaki alamizsnát kap vagy jótettben részesül, olvassa a korintusi levelet, és lássa meg a képből, hogy az adomány csak visszfénye az istenszeretetnek, az volt a tett indítéka. Egyszóval ez a kép, szeretetből adva, vezessen Istenhez, aki maga a szeretet, és nekünk annyi szeretetet ad! ...Olyan kíváncsi vagyok, milyen lesz ott a kolostorban a kép, nagyon érdekel ez, és szeretnék általa igazán apostoli módon működni.”

A Herceg apostoli lelkületéről tanúskodik egy kis füzet is, amely még 1914-ben jelent meg nagybátyja Batthyány

Vilmos nyitrai püspök jóváhagyásával. Címe: „Hűen mindhalálig.” Dr. Batthyány László húga szerint a füzet keletkezésében az játszott közre, hogy gyakran látta, mennyire szenvednek betegek tétlenségük, létük látszólagos haszontalansága miatt. Ezért rá akarta irányítani figyelmüket a tisztítóútban szenvedő lelkekre, akik rászorulnak imáinkra, áldozatainkra. Többek között ezeket olvashatjuk a füzetben: „Milyen nagyra becsljük itt a földön is a hűséget, s mennyire jól esik, ha felebarátunk, ki tőlünk megválk, el nem feledkezik rólunk! Nem legszebb jelét adjuk-e az igazi barátságnak, ha akkor is egymásra gondolunk, amikor már elszakadtunk, amikor már távol vagyunk egymástól? De vajon lerójuk-e tartozásunkat azok iránt is, akik örökre elköltöztek a földről? Bizony igen kevés esetben maradunk hűek kedves halottainkhoz, s köztük rokonainkhoz, legjobb barátainkhoz!... Eljön az óra, már nincs is messze (hisz az ember élete oly rövid ideig tart), amely meghozza a találkozást mindazokkal, akiket elfeledtél. Nem volna-e a viszontlátás akkor a legszebb, ha ily szavakkal fogadhatnánk: soha sem feledkeztél meg rólunk, hű maradtál hozzánk mindhalálig!” — Azt ajánlja, hogy a könyvecske végén jeyezzük föl kedves halottaink nevét, és ezekért naponta mondjunk el egy fohászból álló kis „olvasót”. El ne mulasszuk, hogy naponként imádkozunk, s mindannyiszor megfontoltan, áhitattal.

Apostoli buzgóságára vall, hogy a katolikus sajtótermékeknek mindig nagy terjesztője volt. Amikor Bangha Béla irányításával megindult a magyar katolikus sajtó új élete, új lapok születtek, dr. Batthyány László lett a központi Sajtóvállalat elnöke. Tekintélyét és anyagi támogatását adta hozzá és az volt a terve, hogy ő maga is írni fog. A Magyar

Kultúra lapjain 1914-ben két cikke jelent meg a szem csodálatos világáról. Írói pályafutását azonban ezzel be is fejezte, mert igazában nem ez volt az ő területe. De amint látjuk, tollával is mennyire igyekezett apostolkodni.

Apostoli buzgóságát mutatja, hogy élete legnagyobb megpróbáltatása után, amelyet elsőszülött fia – Ödön – halála jelentett számára, egy kis füzetet írt fia emlékének: „Gróf Batthyányi Ödön emlékeztetése.” Mintegy például akarja odaállítani a fiatalok elé fia szép életét és halálát. „Hálám jele legyen elsősorban e néhány sor, – köszönet Isten végtelen jóságának, amiért Ödönömet annyi kiváltsággal elhalmozta, – öröme legyen másodsorban kedves fiamnak, hogy még halála után is tehet valami jót Isten dicsőségére.”

EGYÜTT SZENVEDNI KRISZTUSSAL

Dr. Batthyány László keresztútjáról szólunk most. A lélek sötét éjszakája az ő életében is megtalálható. Már gyermekkorában szembesülnie kell a szenvedés titkával. „Mit szenvedett az én szegény, szegény anyám! Vesegyulladás, vakság, és lelkileg... Minden szevedésből csak az érdemek maradnak meg” – írja naplójában. Megtapasztalta mit jelent a csillapíthatatlan szenvedés. Majd anyja halála és apja újabb házassága miatt kiesett a szerető családi környezetből. Később saját családjában is hamar találkozik a szenvedéssel: az elsőszülött Ödön két és fél éves korában súlyosan megbetegszik, egy kislány pedig – Anna Mária – három és fél éves korában meghal.

Súlyos megpróbáltatást tartogatott számára az első világ-

háború befejezése utáni zavaros időszak. Mivel családját féltette, 1918-ban elhagyta Köpcsényt és Bécsbe mentek. A forradalom oda is eljutott. Egy-két hetet ott töltöttek. Az Irgalmas Testvérek kórházába járt be, a belgyógyászaton és sebészetben dolgozott. Teljes létbizonytalanságba kerültek, s a gyermekeknek nem tudott enni adni. A Vörös keresztől kaptak segítséget. Mivel a légkör teljesen bizonytalan, Bécsből is tovább kellett mennie, Svájcba menekültek. A legkisebb gyermek a kis Karli, ekkor néhány hónapos csupán. Előkerült legidősebb leányának – Lilinek – naplója, amely ezekről az évekről számol be. Ebben a nehéz és kilátástalan helyzetben is meglátszott mély hite és bizalma a Gondviselő Istenben. Egy Batthyány rokon őrzi azt az egyszerű lapot, amelynek közepén Szent József kép, körülötte pedig a következő szöveg: „Hogy hogyan fogok megélni tizenegy gyermekemmel, egyedül Isten tudja. Mindenben teljesen alávetem magam legszentebb akaratának, hiszen minden az ő tudtával történik. Mivel Szent József már oly sok kegyelmet eszközölt ki számomra, mint orvos és mint családapa ebben a nehéz időben pénzügyminiszteremmé nevezem ki, és jelként elhelyezem képét pénztárkönyvem fölé.” Nehéz helyzetben a gyerekek a Szent József kép köré térdeltek és kérték közbenjárását. Svájcban váratlan segítséget kaptak, így a gyerekeknek volt mit enni adnia. Amint látjuk, ez a megpróbáltatás nem hozta ki nyugalmából, hanem inkább erősítette Istenbe vetett bizalmát. Hittel fogadta és várta, hogy a Gondviselő Isten gondol rájuk.

Élete legnagyobb megpróbáltatása még hátra volt: elsőszülött fia, Ödön 21 éves korában, későn felismert vakbélgyulladás következtében meghalt. A finom alkatú, zenei

tehetséggel megáldott fiú a család szemefénye volt. Az orvos apa csak két nap múlva kezd vakbélre gyanakodni, miután Ödön görcsökről panaszkodik. Ekkor viszont már késő, Ödön öt nap alatt halott. „Egész teste csupa seb volt a sok injekciótól. Ezeket magam adtam neki, mindinkább fokozódó szívgyöngesége miatt, hogy megtarthassam őt, amíg csak Isten akarja. A fiatal, erős szívizom, amely még bizonyára 70 évig működött volna, ágaskodott a bacillusok mérgező hatása ellen. Rettenetes volt a küzdelem egy orvosnak és atyának egy személyben.” Június 5-én hajnalban az apa lezárta Ödön szemét és így szólt övéihez: „Most pedig fölme gyünk a kápolnába, és megköszönjük Istennek, hogy Ödönt húsz éven át nekünk adta.” Hang nélkül követte mindenki, és a kápolnában felhangzott a Te Deum.

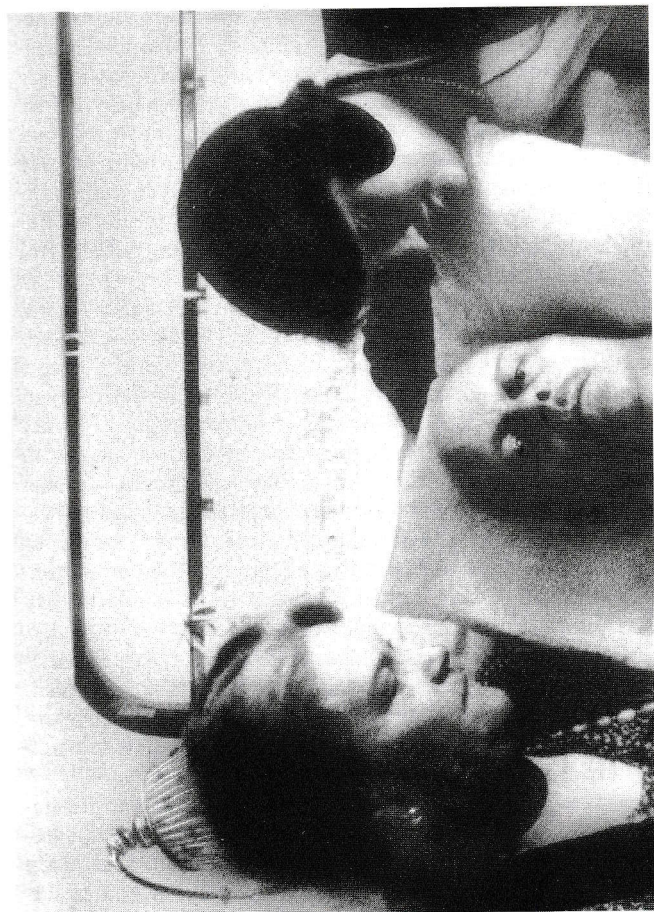
Ezután következett saját keresztútja. „Mint ahogy a szobrász vésőjét használja, hogy remekművét a legtermészetesebb formálja, úgy használja a jó Isten a földön a fájdalmat és szenvedést, hogy megtisztítson vétkeinktől és hogy bennünket a szenvedő Jézushoz mindinkább hasonlóvá tegyen. Minden szenvedés kifeszített húr, amely arra való, hogy tökéletesen tiszta, szép harmóniákat zengjen az örökévalóság számára. Igen, az Isten akaratában megnyugvó szenvedés az olvasztókemence, amelyben a lélek, mint a tiszta arany, minden földi salaktól megtisztul.” Ödön fiáról írta ezeket a sorokat, de talán már saját szenvedésére is gondolt. Asszisztense – dr. Ajtay Mária – mondja el, hogy 1929. november 7-én zengte el hattyúdalát, ezen a napon operált utoljára, kilenc szürkehályogot egymásután. Már benne lappangott a gyilkos kór, sőt akkor már sejtette, hogy mit hordoz magában, hogy a halál mely neme vár

rá, mégis úgy operált, mint máskor. Békés, jóságos nyugalommal, biztos könnyedséggel, mosolygós arccal. A műtét után asszisztense megkérdezte, hogy nem volt-e ez ma mégis sok, nem fáradt-e el. Így felelt: „Óh nem! Olyan fiatalnak és frissnek érzem magamat, mintha huszonhat éves lennék és most kelnék fel reggel az ágyamból. Hozzon elő kérem még kilenc hályogot, azt is szívesen megoperálom.” Ránéztem... az arca fáradt volt, de a tekintete frissen mosolygott, az örökké ifjú, természetfeletti kegyelmekben gazdag lelke ragyogott benne. Másnap Rómába készült, két nap múlva, útközben már ágynak dőlt, s megkezdte a tizen négy stációból... tizen négy hónapból álló kálváriajárását. Egyik barátjának négy szemközt nyugodtan megmondta: ő már ebben az életben nem jut el Rómába, mert gyógyíthatatlan beteg. Bécsben a Löw-szanatóriumba utalták. November 27-én megoperálták. Blanka leánya mellette volt és feljegyzett mindent napról-napra, ami édesapjával történt. Műtétje napján ezt jegyezte fel: „Papi a narkózisban olyan szép szoltárokat énekelt!” A műtét nem hozott eredményt, hanem inkább rosszabbodott állapota. 1929. novemberétől haláláig több mint ezer görcsöt állt ki. Volt olyan nap, hogy tizenhármát is. A görcsök már olyan hevesen jelentkeztek, hogy alig volt köztük fél óra szünet. A legborzasztóbb kezeléseket kellett kiállnia. Leánya naplójában beszámolt ezekről. „Nem bírom már nézni Papi szenvedését, s olyan türelmesen szenved. Jaj, Papi jajgat! És senki nem tud rajta segíteni.” Van amikor már nem bírja tovább a fájdalmas kezeléseket és el kell altatni. Lassan minden erő kiszállt belőle. Pedig az első hónapokban még arra gondolt, hogy talán tudna még operálni. A betegszoba mellett berendezne egy rendelőt és itt találkozhatna a ked-

ves betegekkel, segítene rajtuk... Amikor a görcsök megszűntek, azonnal visszatért vidám kedélye is. Környezetének napsugara volt, másokat vigasztalt és tanácsot adott. „Akkoriban nagyon lehangolt lelkiállapotban voltam – mondja egyik barátja –, vigasztalni nem tudtam volna. De nem is volt rá szükség. Ő vigasztalt engem. Csodálatos lelkierő sugárzott belőle, ami nagy hatással volt rám.” Hűgának ezt mondta. „Boldog vagyok. Kegyetlenül szenvedek, de szeretem szenvedéseimet, és jólesik, hogy Krisztusért viselhetem.”

Betegségéhez járultak más szenvedések is: májusban Franciska lánya vakbelét kellett kivenni, közvetlenül halála előtt pedig Gittát operálták ugyanezzel. Feleségét is operálni kellett. Életveszélyes műtétet halasztottak már hónapok óta, tovább már nem lehet. A műtetre Berlinben került sor. A műtét után felesége kollapszust kapott, majdnem meghalt. Nagybeteg férje közben aggódva leste a híreket. A család szenved, de hite erőt ad hozzá. Az édesanya a következőket írta le leánya naplójába: „Ne veszítsük el a bátorságot. Mindezzel a súlyos szenvedéssel bizonyosak lehetünk, hogy Isten kedveltjei közé számítunk, és ez tegyen derűssé bennünket, és őrizze meg egyensúlyunkat.”

Dr. Batthyány László a szenvedésben megérett arra, hogy hazatérjen Urához. A fájdalom szüneteiben meséket diktált. Az egyik mese legmélyebb vágyát fejezte ki, és azt a meggyőződését, hogy szenvedése reménnyel teljes. „Egy szegény földműves utolsó napjait éli. Fia ül mellette, s egyszerűen meglepetten ezt mondja apjának: Apám! Nézz csak a tükörbe! Betegségemben egészen hasonló lettem a Megfeszítetthez. A haldokló örömmel ezt válaszolta: anyád azt mondta nekem halála előtt, hogy amikor észreveszem, hogy

A súlyos beteg, feleségével és leányával.

Jézushoz hasonló vagyok, akkor én is a mennyországba megyek. Aztán rámutatott remegő kézzel a Cassiopeia csillagképre, annak a nagy „W” alakjára. Látod, fiam azt a nagy „W” betűt? Ez az a jel, amit édesanyád nekem hagyott. Ez jelenti a mennyei Viszontlátást, ha már Krisztushoz lettem hasonló.” Lassan kezd valóra válni számára, amit egyszer boldog otthonára célozva mondott: „Akármilyen szép kalitkában van is a madár, ha a kalitka ajtaját kinyitják, boldogan kiröpül. Január 21-én, halála előtti napon fájdalomtól reszketve odaszól gyermekeinek: „Gyerekek, vigyetek ki az erkélyre, vigyetek ki az erkélyre, hogy kikiáltsam a világba, milyen jó az Isten!” Január 22-én csütörtökön már hajnalban elmondja Mária kis zsolozsmáját, majd kiesik a könyv kezéből. Egész napos eszméletlenségéből csak este negyed nyolckor tér magához, amikor a család mindig együtt mondta a szentolvasót. Kéri a szentolvasót és együtt elmondják. Aztán kiküldi a kicsiket. Amikor elveszti eszméletét, gyermekei azonnal újra körülveszik. Szinte észrevétlenül áll meg a szíve este 10 órakor. Felesége lezárja szemét és így adja tudtul a halál beálltát: „Gyerekek, Papi a jó Istenél van!” Amit Jézus mondott a kereszten az Dr. Batthyány László életében is valóság lett: Beteljesedett!

Dr. Sattig, teljesen vállástalan orvos kezelte, akinek családi élete egészen zilált volt, válni készült. Amikor dr. Batthyány Lászlót haldokolni látta, egész bensejében megrendült, térdre hullott, teljesen megtért, családi életének boldogsága is helyreállt.

A temetés diadalmenet – Az Alser templomban ravatapulták föl és Piffli biboros, Bécs érseke végezte a beszterlést. A szertartás után a halottas kocsia az este sötétjében Körmend felé indult. Három napon át a kápolnában az em-

berek végeláthatatlan sorokban vonultak el koporsója előtt. Sok sóhaj tört elő a szívekből: „Ki fog most rajtunk segíteni? Miért mentél el áldott lelkű jó urunk? ... Áldott legyen a kezéd! Isten jutalmazzon meg azért, amit velem tettél!”

Temetésén Mikes püspök beszédében azt mondta, hogy inkább hozzá, mint érte kell imádkozni, mert szent élete által nyitva találta a mennyország kapuit. Körmendről január 27-én vitték Németújvárra a családi kriptába. Mivel egyre többen keresték fel sírját, 1988. május 28-án felhozták koporsóját a kriptából a templomba, hogy a hívek könnyebben imádkozhassanak sírjánál. Égő mécsesek, nemzetiszínű szalaggal átkötött koszorúk sírjánál bizonyítják, hogy nagyon sokan keresik fel sírját és kérik közbenjárását.

Szentségének híre halála után – Dr. Batthyány László története a németújvári temetéssel nem fejeződött be. 1944. augusztus 1-én a bécsi egyházmegye indította el boldogáavatási ügyének előkészítését. Ezzel párhuzamosan a szombathelyi egyházmegyében 1944. augusztus 30-án indult meg a vizsgálat. A háborús események miatt az ügy többször elakadt, de folyt tovább. 1951. november 2-án az ügy első szakaszát lezárták, de ezután 20 éven keresztül nem történt semmi. 1971-ben Ijjas József, a magyar püspöki kar akkori elnöke, a szombathelyi tanúkihallgatások anyagát felterjesztette a szenttéavatási kongregációhoz. 1977-ben Dr. Kardos Klára felfigyelt Isten e nagy magyar tanújának alakjára. És azóta könyvekben, tanúságtételekben ismét megelevenedik előttünk dr. Batthyány László...

Most már csak azt várjuk, hogy az Egyház hivatalosan is kimondja azt, amit már 1923. november 10-én Schioppa nuncius írt róla a pápának: „A magyarok azt tartják, hogy szent ember, de én biztosíthatom Szentségedet, hogy valóban az is!”

Emléktábla a körmendi templom falán.

Ima Dr. Batthyány-Strattmann László boldoggáavatásáért

Urunk Istenünk, Te irántunk való szeretetből példaképeket és segítséget ajándékozol nekünk szentjeidben. Bizalommal kérünk: dicsőítsd meg László szolgádat Egyházadban! Ő mindenek fölött szeretett Téged, a képmásodra teremtet embereknek pedig teljes szívéből szolgált: a szenvedőkön segített, a vakokat gyógyította és a szegények támasza volt. Hallgasd meg kéréscinket, amelyeket közbenjárásával eléd terjesztünk. Főleg pedig engedd, hogy példáját mindig közelebből kövessük családi életünkben és munkánkban a te nagyobb dicsőségedre és embertestvéreink javára. Hadd lehessünk mi is, mint ő, Krisztus szeretetének tanúi szóval és tettel az emberek között. Ezt kérjük Tőled a Szűzanya és Szent József pártfogásával, Jézus Krisztus, a mi Urunk által. Ámen.

A „Szegények orvosának,, napi imája

Imádlak, végtelen Fönség, aki nekem az orvosi hivatást jelölted meg, s megadod ahhoz is a lehetőséget, hogy kórházat tartsak fenn a keresztény testvéri szeretet gyakorlására. Jöjj Szentlélek, világosíts meg mindabban, ami hivatásom teljesítéséhez szükséges. Mennyei Atyám, áldj meg minden hozzám forduló és kórházamban fekvő beteget, add meg végtelen jóságodban lelkünknek az örök életet és az irántad való mérhetetlen szeretetet, valamint testi bajaik gyógyulását, amelyhez győnge erőm segítségét kéri.

A Te mindenhatóságod és szereteted pótolja mindazt, amit én embéri gyöngeségem miatt nem tudok megtenni.

Szűzanyám és Szent Erzsébet, kérlek, ti vigyétek kérésemet az isteni Üdvözítő elé.

Ez az összefoglalás a következő művek alapján készült, amelyekben mindez bővebben megtalálható:

Cikkelyek, amelyek Isten Szolgája Dr. Batthyány-Strattmann László herceg boldoggá- és szenttéavatási ügye folyamán bizonyításra kerülnek. – Budapest 1944. Korda R.T. Nyomdája

A szegények orvosa. Batthyány-Strattmann László

Prugg Verlag Eisenstadt 1978

Klemm Nándor, Csak eszköz vagyok... Dr. Batthyány-Strattmann László élete. Egyházmegyei Hatóság, Szombathely

Puskely Mária, Nyisd fel szemeidet és láss! Batthyány-Strattmann László 1870 – 1931 OMC Kiadó, Bécs, 1988

Tibola Imre, Szent kilenced Dr. Batthyány-Strattmann László közbenjárásáért. Egyházmegyei Hatóság, Szombathely

Tibola Imre–Unger Ilona, Legendát suttognak egymásnak a bátyák. Misztériumjáték dr. Batthyány László életéről. Egyházmegyei Hatóság, Szombathely

Imádság

BOLDOG BATTHYÁNY-STRATTMANN LÁSZLÓ közbenjárásáért és szentté avatásáért

Urunk és Istenünk! Te, irántunk való szeretetből példaképeket adsz nekünk szentjeidben. Boldog László szolgád rendületlenül bízott gondviselő jóságodban. Gyógyító munkájának sikerét Tőled kérte és Neked köszönte meg. Azt vallotta, hogy ő csak eszköz Isten kezében.

Segítőkész szeretettel fordult embertársai felé: önzetlenül gyógyította a betegeket, támasza volt a szegényeknek, és felkarolta a lelki ínségben lévőket. Példamutató volt a házassági és családi élete. Gyermekait Isten ajándékának tekintette, és feleségével együtt igaz keresztény szellemben nevelte.

Add, Urunk, hogy Boldog László szolgád közbenjárására töltsön el minket is az igaz Isten- és emberszeretet. Életünk folyamán mindig és mindenben felismerjük szent akaratodat, készségesen elfogadjuk és teljesítsük azt. Embertársainkban pedig Krisztust lássuk és szeressük.

Bizalommal kérünk, hogy Boldog László szolgádat dicsőítsd meg azzal, hogy mielőbb a szentek társaságában tisztelhezzük, és vele együtt mi is eljussunk a te országodba. Aki él és uralkodik mindörökkön-örökké. Ámen.